

ประกาศสถาปนาสมณศักดิ์

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี
จักรีนฤเบศร สยามินทรราช บรมนาถบพิตร

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า โดยที่ทรงพระราช
ดำริว่า พระสงฆ์ซึ่งดำรงในสมณคุณ มีอุปการะยิ่งแก่การพระศาสนาสมควรจะได้
เลื่อนอิสริยยศฐานันดรในสมณศักดิ์สูงขึ้น มีอยู่ ควรจะสถาปนาอิสริยยศพระสงฆ์ขึ้นไว้
เพื่อจักได้บริหารพระศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสถาพรสืบไป

จึงทรงพระราชดำริว่า พระศาสนโสภณ เป็นพระเถระผู้เจริญในสมณคุณยินดี
ในเนกขัมมปฏิบัติ สมบูรณ์ด้วยศีลาจารวัตร รัตติกัญญมหาเถรกรรมคุณ มั่นคง
ตลอดมาช้านาน ได้ประกอบกรณียกิจเป็นहितานุहितประโยชน์แก่พุทธจักรและ
อาณาจักรอย่างไพศาล ดังความพิสดารปรากฏในประกาศสถาปนาเป็นที่รองสมเด็จพระ
พระราชอาณัติ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๑ แล้วนั้น

ครั้งต่อมา พระศาสนโศภณ ยิ่งเจริญด้วยอุตสาหะวิริยาคุณมิได้ทอดย
สามารถประกอบพุทธศาสนกิจให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยลำดับ กล่าวคือ ในด้าน
การปกครองและการบริหารงานคณะสงฆ์ นอกจากเป็นเจ้าของอาวาสวัดเทพศิรินทราวาสแล้ว
ยังเป็นพระวินัยราชันุทธรมณ์ เป็นกรรมการคณะธรรมยุต เป็นกรรมการมหาเถรสมาคม
เป็นกรรมการร่างกฎหมายมหาเถรสมาคม ในด้านการศึกษาและเผยแผ่พระศาสนา เป็น
อาจารย์มหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นรองประธานกรรมการแห่งสังคีติการกสงฆ์
ในการสังคายนาพระธรรมวินัยตรวจชำระพระไตรปิฎกฉบับเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ
พระนักษัตร ในพระบรมราชูปถัมภ์ ช่วยชำระพระคัมภีร์อภิธานปิฎกที่ปีกา พระคัมภีร์
ชาตูปที่ปีกา และตำราเรียนต่างๆ อีกมากในกองตำรามหามกุฏราชวิทยาลัย
อันเป็นปัจจัยส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าของทั้งพระภิกษุและพุทธศาสนิกชนได้อย่าง
กว้างขวางมากยิ่งขึ้น เป็นผู้มั่นคงในการแสดงธรรมเทศนาประจำในวันธรรมสวนะ
และวันอาทิตย์ เพื่อให้พุทธศาสนิกชนเกิดศรัทธาประสาทะในหลักธรรมคำสอน
ทางพระพุทธศาสนาสืบเนื่องมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๑ จนถึงปัจจุบัน ในด้านสาธารณูปโภค
และสาธารณูปการ พระศาสนโศภณ ได้ให้ความสนใจบูรณะปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุ
ในพระอาราม ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสวยงามเป็นนิตย์ อาทิ การบูรณะ
ปฏิสังขรณ์พระอุโบสถ กำแพงแก้วรอบพระอุโบสถ กำแพงรอบวัด กุฏิ และ
เสนาสนะต่างๆ และซุ้มประตูหน้าวัด นอกจากนั้นได้เอาใจใส่การศึกษาของเยาวชน
ในด้านต่างๆ อาทิ ได้จัดตั้งทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่มีผลการศึกษาดี มีผลให้
นักเรียนโดยเฉพาะผู้ขาดสนได้มีโอกาสศึกษาเพิ่มเติมในระดับสูงได้มากขึ้นเป็นอย่างดี

สรรพกรณียกิจที่ พระศาสนโสภณ ได้นำเพ็ญมาโดยตลอด ย่อมเป็นผลดี แก่การพระศาสนา ประเทศชาติ และประชาชน จึงนับว่า พระศาสนโสภณ เป็น ผู้เจริญด้วยพรรษาอายุกาล เจริญด้วยชนมาอายุกาล ๘๐ ล่วงแล้ว นับว่าเป็นวิวุฒิ ประการหนึ่งและเจริญด้วยคุณวุฒิ มั่นคงอยู่ในพรหมจรรย์เนกขัมมปฏิบัติ มีวัดจริยาน่าเลื่อมใส ปฏิบัติอปเจยนธรรมนิวัตธรรมสมาธิเสมอ เป็นหลักอยู่ในคณะสงฆ์รูปหนึ่ง เป็นที่ปรากฏแก่มวลพุทธบริษัทและทางราชการ เป็นที่เคารพสักการแห่งพุทธศาสนิกชน โดยทั่วไป สมควรยกย่องให้ดำรงในสมณฐานันดรที่ สมเด็จพระราชาคณะ สืบไป

จึงมีพระบรมราชโองการโปรดสถาปนา พระศาสนโสภณ ขึ้นเป็นสมเด็จพระราชาคณะ มีราชทินนามตามที่จารึกในสุพรรณบัฏว่า สมเด็จพระวันรัต ปริยัติปฏิบัติคุณดิเรก อเนกคัมภีรธรรมัตถโกศล สุวิมลวินยสุนทร ญาณวรวรางกูร วิบูลธรรมโสภิต ตรีปิฎกบัณฑิต ยติคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี อรัณยวาสี สถิต ณ วัดเทพศิรินทราวาส ราชวรวิหาร พระอารามหลวง มีฐานานุศักดิ์ตั้งฐานานุกรมได้ ๑๐ รูป คือ พระครูปลัดสัมพิพัฒน์สุตาจารย์ ญาณโกศลวิมลศีลาจาร มหาคณาธิการนายก ปิฎกธรรมรักจิต ๑ พระครูวินัยธร ๑ พระครูธรรมธร ๑ พระครูพรหมสร พระครูคู่สวด ๑ พระครูอมรศัพท์ พระครูคู่สวด ๑ พระครูธรรมคุณ พระครูรองคู่สวด ๑ พระครูพุทธบาล พระครูรองคู่สวด ๑ พระครูสังฆกิจจารักษ์ ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑

อนึ่ง ทรงพระราชดำริว่า พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ เป็นพระเถระผู้เจริญในสมณคุณ ยินดีในเนกขัมมปฏิบัติ สมบูรณ์ด้วยศีลาจารวัตร รัตตัญญูมหาเถรกรณธรรม มั่นคงตลอดมาช้านาน ได้ประกอบกรณียกิจเป็นहितานุहितประโยชน์แก่พุทธจักร และ

อาณาจักรอย่างไพศาล ดังความพิสดารปรากฏในประกาศสถาปนาเป็นที่รองสมเด็จพระราชาคณะ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๑ แล้วนั้น

ครั้นต่อมา พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ ยิ่งเจริญด้วยอุตสาหะวิริยาคุณมิได้ทอดยสามารถประกอบพุทธศาสนกิจให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น กล่าวโดยเฉพาะในประการที่สำคัญคือ ในด้านการปกครองและการบริหารงานคณะสงฆ์ ในฐานะเจ้าคณะภาค ๒ ได้ออกตรวจเยี่ยมวัดในเขตปกครองเพื่อประชุมพระสังฆาธิการให้เข้าใจและปฏิบัติตามกฎหมายเถรสมาคมอย่างเคร่งครัดอยู่เสมอ และชี้แจงพระภิกษุ สามเณร ให้มีความสนใจในการศึกษาพระธรรมวินัยและปฏิบัติศาสนพิธีโดยสม่ำเสมอ ในด้านการเผยแผ่พระศาสนา นอกจากได้จัดตั้งโรงเรียนสอนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ประจำสำนักเรียนวัดสุวรรณาราม เพื่อปลูกฝังธรรมะและอบรมศีลธรรม วัฒนธรรมแก่เยาวชนของชาติแล้ว ยังดำรงตำแหน่งรองประธานสภาพระธรรมกลีก็จัดแสดงธรรมประจำวันธรรมสวนะตลอดทั้งปี เป็นการฝึกฝนพระภิกษุ สามเณร ให้เข้าใจหลักการ ปุจฉา วิสัชนา และส่งเสริมศรัทธาประสาธให้พุทธศาสนิกชนได้เข้าใจธรรมะมากขึ้น ตลอดจนได้จัดตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลขึ้นเป็นแห่งแรกของประเทศที่อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมของศาสนาและช่วยเหลือตัวเองได้มากยิ่งขึ้น ในด้านการศึกษา ได้สนับสนุนส่งเสริมให้วัดในเขตปกครองเปิดการสอนบาลี ทำให้มีพระภิกษุ สามเณร สอบได้เปรียญธรรมเป็นจำนวนมาก และส่งเสริมให้พระภิกษุ สามเณร ที่สอบได้เปรียญธรรมชั้นสูงได้รับทุนการศึกษาต่อในชั้นสูงขึ้น ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนจัดประชุมอบรมสอบพระอุปัชฌาย์ปีละประมาณ ๓๐๐ รูป ในด้านการสาธารณูปโภค

และสาธารณูปการ เป็นประธานคณะกรรมการโรงพยาบาลสงฆ์ เขตพญาไท นำดอกผลของมูลนิธิประจำวัดสุวรรณาราม ซึ่งได้ก่อกตั้งไว้และได้ดอกผลงอกเงยมาใช้ช่วยเหลือพระภิกษุ สามเณร ที่อาพาธหรือมรณภาพ จัดตั้งเป็นทุนการศึกษาให้แก่เยาวชนที่ศึกษาเล่าเรียนดี และมีความประพฤติดีตามกฎหมายเดรสมาคม ปีละกว่า ๕๐ ทุน เป็นประธานมูลนิธิสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฟื้น ชุตินธโร) วัดสามพระยา ซึ่งมีการจัดสรรทุนการศึกษาให้แก่เยาวชนที่ศึกษาเล่าเรียนดีเป็นจำนวนมากเช่นเดียวกัน นอกจากนั้นได้จัดการบูรณะวิหาร อุโบสถ และสร้างเสนาสนะเป็นมูลค่าประมาณ ๓,๗๐๐,๐๐๐ บาท และเมื่อประชาชนประสบความเดือดร้อนจากเหตุน้ำท่วม ได้อนุญาตและอำนวยความสะดวกให้ใช้บริเวณลานวัดและอาคารสถานที่ของวัด จัดประชุมและเก็บรักษาสິงของผู้บริจาค ทำให้สามารถช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนได้เป็นอันมาก

สรรพกรณียกิจที่ พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ ได้ปฏิบัติบำเพ็ญมาโดยตลอด ย่อมเป็นผลดีแก่การพระศาสนา ประเทศชาติ และประชาชน จึงนับว่า พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ เป็นผู้เจริญด้วยพรระชายุคาล รัตตัญญูมหาเถรกรรมธรรม มั่นคงอยู่ในพรหมจรรย์เนกขัมมปฏิปทา มีวัดจரியาน่าเลื่อมใส เป็นหลักอยู่ในคณะสงฆ์รูปหนึ่ง เป็นที่ปรากฏแก่มวลพุทธบริษัทและทางราชการ เป็นที่เคารพสักการแห่งพุทธศาสนิกชน โดยทั่วไป สมควรยกย่องให้ดำรงในสมณฐานันดรที่ สมเด็จพระราชาคณะ สืบไป

จึงมีพระบรมราชโองการโปรดสถาปนา พระบาลีคุณูปมาจารย์ ขึ้นเป็นสมเด็จพระราชาคณะ มีราชทินนามตามที่จารึกในสุพรรณบัฏว่า สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ญาณอดุลสุนทรนายก ตรีปิฎกวราลังการ ไพศาลอรรถธรรมโกศล วิมลศีลคุณากร

สาทรศาสนกิจ มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี อรัณยวาสี สถิต ณ วัดสุวรรณาราม
ราชวรวิหาร พระอารามหลวง มีฐานานุศักดิ์ตั้งฐานานุกรมได้ ๑๐ รูป คือ พระครู
ปลัดสัมพิพัฒน์ศีลาจารย์ ญาณธาดามหาสังฆมานุชายนก ปิฎกธรรมรักขิต ๑ พระครู
วินัยธร ๑ พระครูธรรมธร ๑ พระครูเมธีกร พระครูคู่สวด ๑ พระครูวรวงศ์
พระครูคู่สวด ๑ พระครูธรรมรัต พระครูรองคู่สวด ๑ พระครูธรรมรุจิ พระครูรอง
คู่สวด ๑ พระครูสังฆวิจารณ์ ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑

ขออาราธนาพระคุณผู้ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณฐานันดรเพิ่มอิสริยยศในครั้งนี้
จงรับธุระพระพุทธศาสนา เป็นภาระสั่งสอน ช่วยระงับอริกรรมและอนุเคราะห์พระภิกษุ
สามเณรในคณะและในพระอาราม ตามสมควรแก่กำลังและอิสริยยศซึ่งพระราชทานนี้
และจงเจริญอายุ วรรณ สุข พล ปฏิภาณ คุณสารสิริสวัสดิ์จักรฐิติ วิรุพหิไพบูลย์
ในพระพุทธศาสนาเทอญ

ประกาศ ณ วันที่ ๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๓๕

เป็นปีที่ ๕๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

บรรหาร ศิลปอาชา

นายกรัฐมนตรี